

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. c)

Istorie

Varianta 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Stalin fusese în stare să impună frontierele Europei de Est fără să-și asume un risc ieșit din comun, deoarece armatele sale ocupau deja zonele respective. Însă atunci când a fost vorba să impună regimuri de tip sovietic în aceste teritorii, el s-a dovedit mult mai prudent. Ca urmare, în primii doi ani de după război, numai Iugoslavia și Albania au instituit dictaturi comuniste. Celelalte cinci țări care făceau parte din sfera de influență sovietică – Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, România și Ungaria – au avut guverne de coaliție în care comuniștii erau mai puternici, dar încă nu dețineau supremația. Două dintre țări – Cehoslovacia și Ungaria – au ținut în primul an după război alegeri care au produs sisteme multipartinice veritabile. [...]”

În septembrie 1947, Andrei Jdanov, care pentru o lungă perioadă de timp a fost considerat cel mai apropiat colaborator al lui Stalin, identifica două categorii de state în ceea ce el denumea *frontul antifascist* din Europa de Est. [...] El a numit Iugoslavia, Polonia, Cehoslovacia și Albania *noi democrații*. Bulgaria, România și Ungaria erau plasate în altă categorie, fără ca acestea să i se dea o etichetă clară.”

(H. Kissinger, *Diplomația*)

B. „Detonatorul primei crize a democrațiilor populare l-a constituit problema iugoslavă. Ruptura dintre Iugoslavia lui Tito și Uniunea Sovietică a devenit evidentă la 1 iulie 1948. Ea se explică prin opoziția dintre naționalismul iugoslav și voința de dominație a lui Stalin [...]. Cea de-a doua criză a fost mult mai prelungită în timp [...]. În 1961, Albania s-a situat de partea Chinei în conflictul sovieto-chinez și a rupt relațiile cu URSS. În 1964, conducătorii români au refuzat planul de împărțire a activităților stabilit de Hrușciov, ce condamna România să devină o simplă țară agrară, dezvoltând o critică cu caracter național ce afirma independența României în raport cu URSS. Cu toate acestea, evenimentele cele mai spectaculoase au avut loc în 1968. O viguroasă mișcare de eliberare s-a afirmat chiar în Partidul Comunist Cehoslovac (*Primăvara de la Praga*). Ca să-i pună capăt, trupe ale Uniunii Sovietice și a încă patru dintre aliații din *Pactul de la Varșovia* [...] au invadat Cehoslovacia, pe care au ocupat-o militar.”

(J. Carpentier, Fr. Lebrun, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un lider politic precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la *Primăvara de la Praga*. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice, precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că planul stabilit de liderul sovietic este refuzat de conducătorii români. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice desfășurate în statul român, în perioada 1948-1960. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două practici politice utilizate de statul român în plan intern la sfârșitul secolului al XX-lea, începând cu anul 1990. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„În Moldova, Petru Rareș (1527-1538, 1541-1546) a întărit domnia, a limitat imunitățile marii boierimi, [...] a sporit siguranța drumurilor, a ridicat importante edificii de apărare și de închinăciune. Capitala țării și multe cetăți, târguri, curți, biserici și mănăstiri au fost refăcute, mărite, ridicate din temelii [...], dăruite cu averi. Creația culturală a atins apogeul în epoca lui prin acțiunea unică de pictură exterioară la Humor (1535), Moldovița (1537), Arbore (1541) etc. [...]

În conflictul izbucnit în Ungaria după bătălia de la Mohács (1526), domnul a luat inițial partea lui Ferdinand de Habsburg. Când a realizat că acesta ar putea dori și Moldova, [Petru] Rareș a trecut de partea lui Ioan Zápolya [...]. Acesta îi recunoștea domnului român stăpânirea asupra vechilor feude Ciceu și Cetatea de Baltă [...], dăruindu-i în plus orașul Bistrița și cetățile Unguraș și Rodna. Ca urmare, în lupta de la Feldioara, din 22 iunie 1529, oștile moldovene [...] înving armatele lui Ferdinand de Habsburg, asigurând succesul adeptilor lui Zápolya. [...]

În 1538, sultanul Suleiman Magnificul se pregătea să lovească în inamicii săi din zona central-sud-est-europeană. [...] O armată de 150.000-200.000 de oameni, condusă de sultanul însuși, s-a îndreptat în vara anului 1538 spre Moldova. În fața ostilității turcilor [...] și tătarilor, a unei părți a boierimii, domnul nu a avut prea multe șanse. În timpul acestei expediții, otomanii au răpit Moldovei cetatea Tighina, cu teritoriul din jur, transformând-o în raia* cu numele de Bender. [...] Pe când Petru Rareș lupta cu tătarii, boierii, epuizați de lupte, au predat țara sultanului, care l-a numit domn pe Ștefan Lăcustă [...], fost ostatic la Poartă [Imperiul Otoman].“

* teritoriu ocupat și administrat direct de autoritățile militare otomane

(I.A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un domnitor al Moldovei precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați lupta din 1529 și o caracteristică a acesteia, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la măsurile luate de domn în politica internă a Moldovei. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la relațiile dintre Moldova și Imperiul Otoman, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia la începutul secolului al XVIII-lea au loc acțiuni care vizează instituția domniei din Moldova. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre constituirea și evoluția statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea, având în vedere:

- prezentarea unei acțiuni desfășurate de români în perioada 1857-1859;
- precizarea unei măsuri adoptate în statul român, în perioada 1861-1866 și menționarea a două aspecte cu privire la această măsură;
- menționarea a două fapte istorice la care participă România în cadrul relațiilor internaționale din perioada 1875-1885;
- formularea unui punct de vedere referitor la politica externă a României în perioada 1916-1918 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. c)

Istorie

Varianta 1

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

- 1. 2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Stalin, Andrei Jdanov **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
- 2. 2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *O vigoasă mișcare de eliberare s-a afirmat chiar în Partidul Comunist Cehoslovac; se desfășoară în 1968 etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
- 3. câte 3 puncte** pentru oricare două dintre răspunsurile: România, Iugoslavia, Albania, Cehoslovacia **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
- 4. 3 puncte** pentru scrierea literei **B**
- 5. 7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect).
Exemple: cauză: *deoarece armatele sale ocupau deja zonele respective* și efect: *Stalin fusese în stare să impună frontierele Europei de Est fără să-și asume un risc ieșit din comun SAU cauză: Însă atunci când a fost vorba să impună regimuri de tip sovietic în aceste teritorii, el s-a dovedit mult mai prudent* și efect: *Ca urmare, în primii doi ani de după război, numai Iugoslavia și Albania au instituit dictaturi comuniste. etc.*
- 6. câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două fapte istorice desfășurate în statul român, în perioada 1948-1960 (1px2=2p)
Exemple: înființarea partidului unic, Constituția din 1948/1952, colectivizarea etc.
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărui fapt istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric (2px2=4p)
- 7. 4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între două practici politice utilizate de statul român în plan intern la sfârșitul secolului al XX-lea, începând cu anul 1990
Exemple: caracter democratic, respectă drepturile și libertățile cetățenești etc. **Se punctează exclusiv menționarea asemănării** (nu se iau în considerare alte informații). **Punctajul se acordă pentru orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț)**

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

- 1. 2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Petru Rareș, Ștefan Lăcustă **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
- 2. 2 puncte** pentru răspunsul: al XVI-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
- 3. 3 puncte** pentru răspunsul: Feldioara
3 puncte pentru menționarea oricărei caracteristici a acesteia, precizate în sursa dată
Exemple: *oștile moldovene [...] înving armatele lui Ferdinand de Habsburg; Petru Rareș îl susține pe Ioan Zăpolya etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
- 4. câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la măsurile luate de domn în politica internă a Moldovei (3px2=6p)
Exemple: *a întărit domnia; a limitat imunitățile mării boierimi; reface capitala țării etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la relațiile dintre Moldova și Imperiul Otoman
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: Relațiile dintre Moldova și Imperiul Otoman au consecințe negative pentru statul român. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *otomanii au răpit Moldovei cetatea Tighina, cu teritoriul din jur și Pe când Petru Rareș lupta cu tătarii, boierii, epuizați de lupte, au predat țara sultanului.* SAU Relațiile dintre Moldova și Imperiul Otoman au caracter militar. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *O armată de 150.000-200.000 de oameni, condusă de sultanul însuși, s-a îndreptat în vara anului 1538 spre Moldova și în timpul acestei expediții, otomanii au răpit Moldovei cetatea Tighina, cu teritoriul din jur, transformând-o în raia* cu numele de Bender etc.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului format din punctul de vedere și din cele două informații/o informație selectate/selectată din sursă. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** Tratatul de la Luțk, regimul fanariot **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate de români în perioada 1857-1859 (**de exemplu:** Rezoluțiile din Adunările Ad-hoc/Rezoluția din Adunarea Ad-hoc a Țării Românești/Moldovei, organizarea adunărilor electivă, dubla alegere a lui Al. I. Cuza/alegerea lui Al. I. Cuza ca domn al Moldovei/Țării Românești **etc.**)
3 puncte pentru prezentarea acțiunii menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la această acțiune și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la acțiunea menționată
- **2 puncte** pentru precizarea oricărei măsuri adoptate în statul român, în perioada 1861-1866 (**de exemplu:** Legea rurală, Constituția din 1866 **etc.**)
câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două aspecte cu privire la această măsură (**de exemplu:** prevede emanciparea țăranilor, stabilește condițiile împrumutării țăranilor, rezolvă parțial problema agrară **etc.**; statul se numește România, reflectă principiul separării puterilor, forma de guvernământ este monarhia constituțională **etc.**) **(3px2=6p)**
- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două fapte istorice la care participă România în cadrul relațiilor internaționale din perioada 1875-1885 (**de exemplu:** Convenția cu Rusia din 1877, lupta de la Plevna, aderarea la Tripla Alianță **etc.**) **(3px2=6p)**
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la politica externă a României în perioada 1916-1918 (**de exemplu:** Politica externă a României în perioada 1916-1918 a fost influențată de marile alianțe din Primul Război Mondial., România participă la acțiuni diplomatice în cadrul politicii externe din perioada 1916-1918. **etc.**)
4 puncte pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**